ПРОЛЕТАРЫ ЎСІХ КРАЁЎ, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

ГАЗЭТА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ МОЛАДЗІ БЕЛАРУСІ

ЧЫРВОНАЯ ЗЬМЕНА

Орган Цэнтральнага і Менскага Комітэтаў Ленінскага Комуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі

№ 71 (453) Серода 29 чэрвеня 1927 г. | Выходзіць тры разы на тыдню у сераду, пятніцу і нядзелю | Год выд. VII. | Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз. дню. Сакратар ад 10—12 і ад 2—3 гадз. Тэл. № 903. | Адрас рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“: Менск, Комсам. 25.

Задача дню

Зараз галоўная ўвага партыйных, савецкіх і грамадзкіх організацый з'асяродкавана навакол пытаньня аб рацыяналізацыі прамысловасьці.

Гэтая-ж задача пастаўлена ў цэнтры ўвагі ўсёй комсамольскай організацыі, якая сваім прыкладам, упартай работай павінна прыцягнуць да справы рацыяналізацыі вытворчасьці шырокія масы рабоча-сялянскай моладзі.

Работа ўжо распачалася. Кожны дзень прыносіць нам усё новыя і новыя весткі аб праяўленьні моладзьдзю на гэтым фронце **найвялікшай ініцыятывы, самадзейнасьці і творчасьці.**

Маладыя рабочыя, з уласьцівай ім энэргіяй, напруджана «пацеюць» над справай паляпшэньня, лепшай організацыі працы на сваіх прадпрыемствах.

Пачынаючы ад «печы», яны падымаюцца усё вышэй і вышэй, яны паступова пачынаюць разумець увесь вытворчы працэс, уносячы прапановы, якія паляпшаюць працу ўсяго прадпрыемства.

На абойнай фабрыцы па пачыну комсамольцаў **уведзена новае сіта, што значна палепшыла якасьць прадукцыі** і менш патрабуецца працы.

Віцебскія панчошніцы правялі агляд удзелу кожнага комсамольца ў вытворчым жыцьці, што выявіла шэраг недахопаў, якія пасьля агляду пачынаюць зьнішчацца.

Добры прыклад барацьбы за рацыяналізацыю даюць і некаторыя ячэйкі і асобныя комсамольцы Аршаншчыны, аб чым ужо паведамлялася на старонках газэты.

І такіх фактаў, характарызуючых удзел моладзі ў рацыяналізацыі вытворчасьці, мы маем досыць многа.

Але, разам з гэтым, шэраг комсамольскіх ячэек яшчэ сьпіць. Многа ёсьць выпадкаў, калі моладзь аб рацыяналізацыі і да гэтага дню амаль нічога ня ведае.

Многа яшчэ ёсьць выпадкаў **дрэнных адносін з боку комсамольцаў, моладзі да самой працы, да інструмантаў.**

На Менскіх заводах **„Энэргія“, „Беларусь“** і інш. комсамольскія ячэйкі а ні слова не сказалі моладзі аб тым, што гэта за рацыяналізацыя, як трэба паляпшаць працу на прадпрыемстве, як яе лепш організаваць.

У выніку спазьненьні на работу, адсутнасьць удзелу ў вытворчых нарадах і іншыя недапусьцімыя зьявішчы.

Наглядаюцца, таксама, выпадкі дрэнных, консэрватыўных настрояў, якія ўзьнікаюць у некаторых рабочых з прычыны цяжкасьцяў, што сустракаюцца ў правядзеньні рацыяналізацыі (скарачэньне і інш.).

Такім зьявішчам спячцы комсамольскіх ячэек, калі моладзь ня ведае куды кінуцца і калі некаторая частка яе дрэнна адносіцца да вытворчасьці,—трэба палажыць канец.

Трэба, каб кожная ячэйка на вытворчасьці зьяўлялася такім цэнтрам, такім магутным організатарам, які да найактыўнейшага ўдзелу ў справе рацыяналізацыі прыцягвае ўсю моладзь, усю яе энэргію, усю яе здольнасьць.

Вось чаго мы зараз чакаем ад кожнай вытворчай ячэйкі.

Замежны комсамол.

Конфэрэнцыя маладых незалежцаў у Англіі.

На адбыўшайся нядаўна конфэрэнцыі Лігі моладзі незалежнай рабочай партыі, найбольш гарачыя спрэчкі разгарнуліся па пытаньню аб выступленьні адзіным фронтам з Лігай комуністычнай моладзі. Ральскі ўжыўшы ўсе свае патугі, цэнтральны камітэт лігі дабіўся таго, што прапанова аб адзіным фронце была адхілена 29 галасамі супроць 4. Тым ня менш, левае крыло Лігі атрымала шэраг перамог па другіх пытаньнях. Так, цэнтральны камітэт прапанаваў недапусьціць выступленьня дэлегата Лігі комуністычнай моладзі Вільяма Рэста. Гэта прапанова была адхілена 27 галасамі супроць 15, і Рэст выступіў з прамовай. У сваёй прамове Рэст заклікаў абедзьве організацыі выступіць адзіным фронтам і настойваў на неабходнасьці ўсеагульнай забастоўкі ў мэтах барацьбы супроць небясьпекі вайны і супроць урадавага законапроэкту аб профсаюзах.

Конфэрэнцыя прыняла таксама, 26 галасамі супроць 21, прапанаваную левым крылом рэзолюцыю, выказваючы спачуваньне з прычыны адмаўленьня цэнтральнага камітэту ад супрацоўніцтва па адпраўцы дэлегацыі ангельскай рабочай моладзі у СССР.

Конфэрэнцыя даручыла цэнтральнаму камітэту настойваць перад соцыялістычным інтэрнацыяналам моладзі на безадкладным склікаваньні конфэрэнцыі з удзелам Комуністычнага Інтэрнацыяналу Моладзі для абгаварваньня пытаньняў аб організацыі агульных выступленьняў у міжнародным маштабе супроць вайны з Кітаем і СССР, супроць наступленьня капіталістых на заробчую плату рабочых, рабочы дзень і г. д.

Старшынёю Лігі абраны Боб Эдвардс (старшыня дэлегацыі пролетарскай моладзі, наведаўшай СССР). Эдвардс належыць да левага крыла і зьяўляецца адным з галоўных староньнікаў супрацоўніцтва з комуністычнай моладзьдзю.

Цікава адзначыць, што прадстаўнікі Лігі заўсёды заўсёды зацьвярджалі, быццам Ліга налічвае 6000 членаў. Але з дакладу цэнтральнага камітэту выявілася, што колькасьць членаў, плацячых членскія ўзносы, складае толькі 2000. Гэта значыць крыху больш, чым у Лізе комуністычнай моладзі.

Францускія комсамольцы працуюць у арміі.

«Народ» («Пэпль»)—цэнтральны орган бяльгійскай соцыял-дэмократыі, апублікаваў кароткі, поўны злосьці, артыкул рэакцыйнай францускай газэты «Матэн», у якім гэтая газэта паведамляе аб хваляваньнях сярод салдат 105 артылярыйскага палка ў Буржы (Францыя). Хваляваньні прадаўжаліся ад 6 да 10 гадзін. Тры члены КСМ, якіх, як піша буржуазная прэса, «дзіўным чынам» было досыць для таго, каб падняць больш сотні людзей, былі арыштаваны.

Комсамольцы выконваюць свой доўг.

Пры наведваньні ангельскай эскадрай прыстані Маймэ (Швэцыя) мясцовая організацыя швэцкага комсамолу раздавала ангельскім маракам лістоўкі на ангельскай мове таго-ж зьместу, што і лістоўкі, якія раздаваліся ў Гэтэборгу (з указаньнем, што дэманстрацыя ангельскага флёту ў Баўтыцкім моры зьяўляецца адным з праяўленьняў антысавецкай кампаніі Англіі з заклікам пры якіх умовах не накіроўваць аружжа супроць рускіх таварышоў).

17-га чэрвеня, ў дзень прыбыцьця ангельскай эскадры ў Стакгольм, комуністычная газэта апублікавала тэкст лістоўкі на ангельскай мове на першай старонцы.

На словах разбройваюцца, а на справе...

У Жэневе засядае конфэрэнцыя па абмяжаваньню марскіх узбраеньняў.

У конфэрэнцыі прымаюць удзел тры буйнейшыя марскія дзяржавы: Злучаныя Штаты, Англія і Японія. Францыя і Італія адмовіліся ад удзелу ў конфэрэнцыі, затым што яны яшчэ не забылі аб папярэдняй марской конфэрэнцыі, якая адбылася ў Вашынгтоне ў 1921 годзе і абанкроціўшай іх на карысьць трох другіх больш мацнейшых марскіх дзяржаў.

Сучасная конфэрэнцыя таксама, як і вашынгтонская, перасьледуе дваякую мэту: папершае, усім буржуазным урадам неабходна стварыць перад масамі ўражаньне, што справа разбраеньня сапраўды на мазі, а, падругое, кожны з гэтых урадаў разьлічвае дабіцца таго павялічэньня ўзбраеньня, ад якога настрадаў-бы ня ён сам, а толькі яго конкурэнты.

Гэта выявілася ўжо з першых дзён конфэрэнцыі.

Фын-Юй-Сян на шляху да здрадніцтва

По паведамленьню газ. Фын-Юй-Сян увайшоў у згоду з Чан-Кай-Шы

Згода Фыня з Нанкіным аб супольнай дзейнасьці.

Магчыма падначаленьне Чай-Кай-Шы Фынь-Юй-Сяну.

Кітайскі друк зьмяшчае тэлеграму, пасланую нібыта Фынь-Юй-Сянам у Ханькоў, без тлумачэньняў. Толькі «Сін-Ван-Бао» зазначае, што вынікі конфэрэнцыі ў Сюйчжоу здавальняючыя, бо яна вырашыла як вайсковыя, так і палітычныя пытаньні.

Нанкінскае агэнцтва «Гомія» перадае, што ў выніку спатканьня між Фынь-Юй-Сянам і Чан-Кай-Шы была паслана тэлеграма мэру Шанхаю, падпісаная Фынь-Юй-Сянам і Чан-Кай-Шы. У тэлеграме няма ні слова ні пра комуністаў, ні пра Ухан, ні пра Бародзінага. У пачатку тэлеграмы зазначана: «Барацьба, распачатая Сун-Ят-Сэнам, набліжаецца да канца. Сучасны момант, калі войска рыхтуе рашучую бойку на Хэнань-Шандуньскай граніцы, зьяўляецца надзвычайна важным.

З гэтае прычыны абвяшчаецца: 1) Мы, Чан і Фынь, супольна з салдатамі і камандным складам арміі, зьяўляемся прыхільнікамі трох прынцыпаў Сун-Ят-Сэна;

2) Мы будзем змагацца за іх да канца;

3) Мы ўжывём усе магчымыя захады, каб выгнаць імпэрыялістаў з Кітаю і давесьці нацыянальную рэволюцыю да канца.

Агэнцтва «Го-Мін», шчыльна зьвязанае з нанкінскім міністэрствам замежных спраў, ацэньвае гэтую тэлеграму, як паказчык поўнае згоды між Фынь-Юй-Сянам і Чан-Кай-Шы.

Амэрыканскі штотыднёвік у Шанхаі «Чайна Уітлі Рэв'ю» піша: «Вельмі магчыма, што Фынь-Юй-Сян разглядае сябе, як частку і, сапраўды, як рашучую частку ўханскага ўраду. Што-ж датычыць дачыненьня войска Фынь-Юй-Сяна да Чан-Кай-Шы, дык там, як відаць, лічаць, што Чан-Кай-Шы не павінен быць зволынен, але што ён падначаліцца, калі ўбачыць, што большасьць гаміндаўскага войска ідзе з Уханам. Зразумела, што Фынь-Юй-Сян ня думае змагацца з Чан-Кай-Шы, а зробіць спробу дамагчыся некаторае формы супрацоўніцтва, якая можа азначаць зварот Чан-Кай-Шы.

Зьвеньні аднаго ланцугу.

Новыя перамогі ўханцаў.

Захопнікі ўсіх краін сачылі за наступам нацыянальна-рэволюцыйных армій у Кітаі. І яны былі рады, калі адбыліся непарадкі ў Уханскай арміі. У горадзе Чанша афіцэрамі мясцовага гарнізону была захвачана ўлада і утвораны разгром рабочых і сялянскіх організацый. Адбылася крывавая сутычка між сялянскімі атрадамі і войскам.

Паводле апошніх вестак ваенны пераварот у Чаншы ўжо зьнішчаны і ўсё зноў пашло як мае быць. Але аднačасна атрыманы весткі, што ў некаторых мясцох наглядаюцца настроі комсоставу нацыянальнай арміі, варожыя рабочым і сялянам. Тут напэўна новая зьява, якая залежыць ад таго, што шырыцца сялянскі рух. У комсаставе нацыянальнай арміі ёсьць яшчэ шмат памешчыкаў і буйных арандатараў, якія зацікаўлены ў прыгнечаньні сялян. Перад змаганьнем сялян за зямлю, яны адыходзяць ад рэволюцыі, як Чан-Кай-Шы.

Але калі захопнікі бачаць у гэтым канец Кітайскай рэволюцыі, то яны памыляюцца. Рэволюцыя ня робіцца афіцэрамі. Яна робіцца мільёнамі працоўных. Справа рэволюцыі мацнее. Рэволюцыя ўвесь час расьце.

Польскі ўрад адцягвае адказ

Згушчаная атмосфэра, якая стварылася ў выніку забойства тав. Войкава і тая комэдыя суду над забойцай, якая была разыграна ў Варшаве, да гэтага часу не разрадзілася. Тым ня менш Варшава прадаўжае зацьвярджаць адваротнае. Наш друк неадпакраць ужо адзначаў, што паводзіны польскага ўраду супярэчаць яго запэўненьням.

Паведамленьне польскай офіцыёзнай газэты »Эпока» аб прадстаячай быццам паездцы польскага пасланьніка ў Маскве Патэка адхіляецца цяпер польскім міністрам замежных спраў. Апошні матывіруе непатрэбнасьць паездкі Патэка зноў тым, што быццам «атмосфэра разражаецца». Польскі ўрад настолькі перакананы ў гэтым «разражэньні атмосфэры», што палічыў нават магчымам адкласьці на некалькі дзён абгаварваньне стварыўшагася становішча пад прадлогам неабходнасьці прыняць удзел у ўрачыстасьцях па перавязеньню праху польскага поэты Славацкага.

Яшчэ і да гэтага часу другая нота Савецкага ўраду застаецца без адказу. Спробы адцягнуць просты і ясны адказ і падмяніць яго прывядзеньнем няіснуючага факту «разражэньня атмосфэры», толькі паглыбяць недаверлівасьць да шчырасьці польскага ўраду, якая і так усё больш умацоўваецца ў самых шырокіх колах насельніцтва Савецкага Саюзу. Мы ня падаляем таго пункту погляду, што ў сучасным становішчы такога роду дыплёматычная ігра магла-б у некаторай ступені садзейнічаць паляпшэньню польска-савецкіх адносін. У чыіх інтарэсах пагоршаньне гэтых адносін, аб гэтым ведае ўвесь сьвет, і мы лічым лішнім тут яшчэ раз аб гэтым напамінаць.

УЗМАЦНІМ СУВЯЗЬ З РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІЯЙ

Авіахім і Авіахім!

Трэба зьвярнуць ўвагу на тое, што армія ня можа абараняць кожны дом, кожную ўстанову. Няхай кожны падумае за сябе, гэта абавязак грамадзкіх організацый, у першую чаргу Авіахіму.

Лётчык у паветры, байцы ў танках—вось байцы будучых боек. Блізка Камбрэ статысячная ангельская армія на працягу месяца вяла бойкі і ўзяла 10 тысяч палонных і 150 пушак. Пасьля сюды былі прысланы 382 танкі і такую-ж работу выпаўнілі за 6 гадзін. «Сталь мацней касьцей, а бэнзын мацней мускулаў!“.

Ці ёсьць у нас аўтамабільныя заводы разгортваньне якіх было-б дастатковым у сучасны момант? Аб гэтым трэба распачаць кампанію.

Неабходна кожнаму зацікавіцца гэтым пытаньнем.

Гэтыя заданьні могуць быць вырашаны асабовай работай кожнага грамадзяніна, колектыўнай работай у ТСААвіяхіме і ўдзелам у агульнадзяржаўнай працы абароны СССР.

Таксама ў пасобнай рабоце вялікае значэньне маюць навыкі ў галіне грамадзка-палітычнай работы, у галіне агітацыі і прапаганды. Уся гэта работа можа выпаўняцца кожным членам ТСААвіяхіму, незалежна ад таго—мужчына ён ці жанчына.

Бадай ці вялікі лік жанчын зможа быць у шэрагах нашай арміі на баявой рабоце, але грамадзкая работа па абароне павінна праводзіцца ня толькі мужчынамі, але і жанчынамі.

БОЛЬШ УВАГІ РАБОЦЕ З ДАПРЫЗЫЎНІКАМІ І ПЕРАМЕНЬНІКАМІ!

Суляма і трансьмісія.

Узімку мінулага году на канікулы яна езьдзіла ў Маскву. Пабывала там у шмат якіх школах ФЗВ, азнаёмілася з іх організацыяй і жыцьцём.

З раскіданай ухмылкай, увесь час не перастаючы захапляцца бачаным, яна брадзіла па шырокім сьветлым майстэрням, як зачараваная слухала дзелавіты сьвіст трансьмісій, басістае гудзеньне катлоў... Маскоўскія фабзайцы паказвалі ёй свае бліскучыя варштаты, растлумачвалі лад розных машын. Тут усё было мэханізавана, усё рушылася жалезнай сілай машынных спляценьняў і праца ішла хутка і спрытна...

І яна з жудасьцю, з непамерным болем успомніла аб сваёй клімавіцкай проф школе, дзе усё так бедна і так жалка! У іх ня толькі няма трансьмісій і машын але нават струмантаў, простых ручных струмантаў не хапае: на 65 чалавек адна дрэль, 3 сьвёрлы і пводная новай пілы... Дадуць працу—не ў тры дні можна закончыць, а тут капайся месяц... І жыць цяжка там, у Клімавічах... Голадна... Ах, каб застацца ў Маскве, каб яе прынялі ў якую небудзь школу!.. Але гэта немагчыма. Немагчыма...

Недзе на Таганцы, у чардачным пакойчыку сваёй маскоўскай падругі яна выплакала ўвесь боль нахлынуўшых, невыканальных лятуценьняў, потым завязала свой клунак і папялася да Аляксандраўскага вакзалу.

Цягнік унес яе ў Беларусь, яна ізноў апынілася ў родных Клімавічах.

У профшколе яе пачалі не спазнаваць. Хадзіла яна сумная, усіх чуралася, не славала кожнае слова хлапцоў і інструктароў. Раней—адна з першых у профшколе вучаніц-комсамолак, лепшая ў сьлясарным цэху па такарнай справе, яна цяпер стала спазьняцца на працу, [illegible] выконвала вяла і неахвотна. З сакавіку, у першыя дні вясны, калі ў гарадок уварваліся шумлівыя ветры пачарнеўшых палёў, яна атруцілася. Пякучая суляма выпаліла грудзі і гэта быў апошні агонь, які кранаў яе сэрца. На пахаваньне прышло некалькі блізкіх яе сяброў, організацыя не праважала адступніцу, рыдаючая медзь оркэстру не падала на маленькую чорную труну.

А ў маі ў профшколе адчынілася новая абарудаваная сталярная майстэрня, установілі трансьмісію. Уся школа сьвяткавала па гэтаму поваду.

І падруга адышоўшай пісала ў рэдакцыю: «...У нас адчыняецца новая сталярная майстэрня, у якой будуць працаваць майстры з кваліфікацыяй і вучні 3-й клясы, а таксама ўстаноўлена трансьмісія. Хутка пусьцяць машыну ў ход. Гэта вялікае дасягненьне нашай школы...»

Яна напісала ня толькі аб гэтым. Яна паведаміла аб факце самагубства сваёй падругі. Ня было ўзьвілістых радках не корэспондэнцыі бязвыхаднага суму, сьлёз. Сьлёз ня было, але гучэла ў лісьце вялікая чалавечая літасьць да свайго таварыша, не зразумеўшага, спужаўшагася жыцьця.

Міх. Гольдбэрг.

Хто і як удзельнічае ў рацыяналізацыі вытворчасьці

Вытворчую нараду наведваюць адзінкі

(Менск, завод „Варшавянка“)

Дзякуючы добра пастаўленай рабоце вытворчай нарады, якая зьбіраецца адзін раз у 2 месяцы, «варшавянцы» маюць шэраг дасягненьняў:

— Праведзена скарачэньне адміністрацыйна-тэхнічнага персаналу, што дае штомесячную эканомію ў суме 80 рублёў.

— Скарочан непатрэбны заводу сталяр, які ў месяц атрымліваў 100 рублёў.

— Абгаварваецца пытаньне аб скарачэньні кузьні, якая кожны месяц дае 150 рублёў убытку.

— Абгаварваецца і хутка будзе вырашана пытаньне аб пабудове ў кацельным аддзяленьні пара-перагравацеля, што дасьць магчымасьць лепшага скарыстаньня пару і прынясе заводу эканомію 80 куб. сажняў апалу ў год.

— Абгаварваецца пытаньне аб праведзеньні вузка-калейкі, што скароціць выдаткі заводу па транспарту, які цяпер дорага абходзіцца.

— Намячаецца пабудова новага ўпакавальнага аддзяленьня, бо цяперашняе надта цеснае і рабочым прыходзіцца працаваць па 3-4 дні ў тыдзень у другую зьмену, што для заводу прыносіць вялікія выдаткі. Пры новым аддзяленьні ўсе рабочыя будуць працаваць у адну зьмену і будуць скарочаны 2-3 рабочых, якія заняты на рабоце па вынасцы драждж[э]й.

— Дзякуючы лепшаму тэхнічнаму абарудаваньню заводу (устаноўка новых катлоў, машын і вальцаў) павялічылася моцнасьць квасільнага чана.

У выніку вышэйпералічаных мерапрыемстваў вытворчасьць працы, у параўнаньні з мінулым годам, падняласа на 7,69 проц.

Прагулы-ж не паменшыліся--за першае паўгодзьдзе зроблена 12 прагулаў.

У сувязі з рацыяналізацыяй, якая выклікала частковае скарачэньне рабочых, сярод некаторых з іх, галоўным чынам, некваліфікаваных, адчуваюцца дрэнныя настроі: «За што мы бароліся», «Рацыяналізацыя кладзецца толькі на нашы плечы» і г. д.

Заўком вёў барацьбу з гэтымі настроямі праз сходы рабочых і васьценгазэту, якая адбівае на сваіх старонках усю работу па рацыяналізацыі заводу.

Ня гледзячы на тое, што на заводзе маецца шэраг дасягненьняў у напрамку рацыяналізацыі яго, комсамольцы (на заводзе іх налічваецца 20 чал.) ва ўсёй гэтай рабоце ня прымаюць амаль ніякага ўдзелу.

Сходы вытворчай нарады наведвае толькі адзін комсамолец, вылучаны ў вытворчую камісію. Калі-ж я запытаўся ў аднаго комсамольца: «Чаму ты ня ідзеш на вытворчую нараду?»

— «Няма часу,--адказаў ён,--бо пасьля работы трэба і ў аркестры займацца і да дзяўчат схадзіць».

Міх. Зак.

Электра-матор ці нафтавы рухавік.

(МШВ, МББ чыг., Менск).

Нягледзячы на тое, што вагонныя майстэрні ўжо даўно замест нафтанога рухавіка паставілі электра-матор, чым з'эканомілі значныя сродкі,—наша майстэрня яшчэ і да гэтага часу конціцца і мучыцца з сваім няшчасным рухавіком.

Многа разоў на сходах ячэйкі і школы хлапцы жвава абгаварвалі гэтае пытаньне, выказваліся за неабходнасьць устаноўкі электра-матору, але нічога не памагае.

Віною ўсяму гэтаму зьяўляецца загадчык школы, які кажа:

— Рухавіка немагчыма зьнясьці таму, што на ім вучацца вучні.

Ці праўда гэта?

— Прастаяўшы каля рухавіка два тыдні, вучні кажуць, што нічога не навучыліся, а толькі час дарма страцілі.

Між іншым, рухавік патрабуе вялікай колькасьці нафты, масла, кудзелі, газы і займае многа месца ў майстэрні.

У дадатак к гэтаму—рухавік амаль кожны дзень псуецца і кіраўніку прыходзіцца цэлымі днямі папраўляць яго, а вучні і станкі ў гэты час адпачываюць.

Наш лёзунг: **Даёш электра-матор!**

П. Б.

Рабочы вынаходца

Старшы механік электрычнай станцыі віцебскай швейнай фабрыкі „Профінтэрн“ тав. Каплун зрабіў электрычную закройную машыну. Па водгукам рабочых закройшчыкаў, машынай Каплуна лягчэй працаваць, чым выпісанай дзеля гэтай жа мэты машынай з Амэрыкі. Яна меншая памерам прасьцей зроблена, часьціны яе больш моцныя, і загэтым яна вытрымлівае нагрузку ўдвая большую, чым амэрыканская.

На здымку—тов. Каплун са зробленай ім машынай.

Штодзённыя запазьненьні

(ф-ка „Просьвет“, Гомель)

Работніцы, замест 7 гадзін, прыходзяць на работу ў 8-9 гадзін.

Горш за ўсё стаіць справа ў завертачным аддзяленьні, дзе прыходзяць на работу і пакідаюць яе хто калі жадае.

Для барацьбы супроць гэтых зьявішчаў экономкамісія парашыла была ўвесьці нумарную сыстэму, але нічога не памагае.

Нядаўна было такое здарэньне:

Чатыры работніцы, сярод якіх былі і комсамолкі, спазьніліся на работу; калі іх да работы ня пусьцілі, дык яны сталі самавольна.

Ячэйка, зьвярні ўвагу!

Кацовіч.

Жыцьцё батрацкай моладзі

Гаспадары ня хочуць заключаць дагаворы, прымушаюць маліцца богу, ня пушчаюць на сходы.—А дзе-ж вочы комсамольскай ячэйкі?

„Працуй як вол, маліся богу“

(Смалявічы, Менская акруга)

У маі месяцы ў Смалявічах была склікана Райкомам ЛКСМБ канфэрэнцыя батрацкай моладзі, на якую зьявілася каля 60 батракоў.

Стаялі два пытаньні: —**аб працы саюзу сельгаспадарчых і лясных рабочых і 2---задача комсамолу ў выхаваньні батрацкай моладзі.**

Конфэрэнцыя прайшла надзвычайна жыва. З спрэчак выявілася, што батракі знаходзяцца ў надта дрэнных умовах жыцьця і што комсамольскія ячэйкі вельмі мала цікавяцца вывучэньнем быту батрацтва і працы сярод іх, таму вось батрак комсамолец **Каранкеў** з вялікім абурэньнем апавядае аб недапусьцімым факце ўціску:

— Мой гаспадар прымушае мяне маліцца богу ў той час, калі я комсамолец і не прызнаю бога: калі садзімся есьці і не малюся богу, ён кажа, што гэтак робяць сьвіньні і праганяе з-за стала. Батраку быць комсамольцам вельмі цяжка.

Батрачка **Знак Матруна** кажа:

—Калі я атрымала позву на конфэрэнцыю, я сама пачытаць не магла, бо няпісьменная, дала гаспадару прачытаць. Ён прачытаў і нічога мне не кажучы разарваў позву. Потым я ад таварышоў даведалася, што трэба ісьці на конфэрэнцыю, але гаспадар заявіў, што прагоніць калі пайду.

Батракі імкнуцца ліквідаваць няпісьменнасьць, а ячэйкі нічога ў гэтай галіне ня робяць. Батракі жадаюць акуратна наведваць сходы ячэйкі, а бюро іх нават і не апавяшчае аб часе сходу

Удзельнікі конфэрэнцыі былі вельмі зацікаўлены яе працай. Аб гэтым гавораць і наступныя словы батрака:

— Сам я няпісьменны, а каб не забыцца пытаньняў, якія я хацеў запытаць на конфэрэнцыі, я папрасіў аднаго хлапца запісаць мне іх і на запісцы іх падаў прэзыдыўму.

Конфэрэнцыя выявіла жыцьцё батракоў і намеціла далейшы напрамак працы організацыі у гэтай галіне.

А. Кучар

Крыўдзіць не дазволім!

(Путчынская ячэйка ЛКСМБ, Койданаўскі раён, Меншчына).

У раёне Путчынскагага сельсавету кожны год наймаецца шмат маладых батракоў і батрачак.

Гэтыя маладыя найміты знаходзіліся ў вельмі **кепскім становішчы**. Гаспадары проста **замучвалі сваіх батракоў працаю**. Напрыклад, той ці іншы кулачок наймаючы батрака, кажа, што ён **будзе пасьвіць толькі каровы**. На справе іншае. Гэты пастушок не кароў пасе, а выконвае шмат іншай працы,—часам нават сабе непасільнай.

Былі выпадкі, калі батракі кідалі працу і ўцякалі ад гаспадара дамоў, атрымоўваючы зусім мізэрную аплату.

Прыклад такі быў на хут. **Марэцкія**, дзе батрак **ня вытрымаўшы зьдзекаў гаспадара ўцёк дамоў**. Гэта было ў мінулым годзе.

Ячэйка пасьля хоць і даведалася аб гэтым, але захадаў ніякіх ня ўжыла.

У сёлетнім годзе ячэйка над гэтым пытаньнем падзадумалася больш сур'ёна і ўхваліла абавязкова ўзяць на вуłот усіх батракоў, каб пазаключаць працоўныя дагаворы з іхнімі гаспадарамі і ўзяць пад сваю абарону, каб не папусьціць батракоў у крыўду.

А. А

Ячэйка не падумае

(Кайкаўскі сельсавет, Самахваловіцкі р.)

У нашым сельсавеце ёсьць шмат беднных сялян, якія вымушаны пасылаць сваіх дзяцей на працу да заможных гаспадароў—зарабіць кусок хлеба.

Але тут і бяда. Гаспадары ня хочуць заключыць дагавораў, бо баяцца, каб у выпадку хваробы ня прышлося плаціць страхоўкі.

Дзякуючы гэтаму ўжо два пастухі у вёсцы Бардзілаўка кінулі працу.

Камар.

У дапамогу дакладчыку

Тэзісы для дакладу аб пяцітыднёвіку „Чырвонай Зьмены“

З 15 чэрвеня па 22-е ліпеня праводзіцца пяцітыднёвік газэты «Чырвоная Зьмена», галоўная задача якога—узмацненьне падпіскі. ЦК ЛКСМБ у сваім дырэктыўным лісту (гл. «Чырвоную Зьмену» ад 8 чэрвеня) прапанаваў, у мэтах папулярызацыі газэты і ўзмацненьня падпіскі на яе, правесьці шэраг практычных мерапрыемстваў, у прыватнасьці, пастаноўку дакладаў аб «Чырвонай Зьмене» на сходах актыву, ячэек, юнкораў і г. д.

Каб дапамагчы дакладчыку, мы і друкуем гэтыя тэзісы.

Да выхаваньня мас моладзі!

Комсамольскі друк наогул, і «Чырвоная Зьмена» ў прыватнасьці, пачынае займаць усе большае і большае месца як ва ўсім комсамольскім жыцьці, так асабліва ў сыстэме саюзнага кіраўніцтва.

«Комсамольскі друк абагульняючы штодзённы вопыт саюзнай работы, зьяўляецца застрэльшчыкам шэрагу мерапрыемстваў, організатарам творчай думкі Саюзу і выхавацелям шырокіх мас ня толькі комсамольцаў, але і беспартыйнай рабоча-сялянскай моладзі».

«Чырвоная Зьмена», зьяўляючыся газэтаю рабоча-сялянскай моладзі, разьлічаная на яе шырокія масы, пачала выдавацца ў 1921 годзе.

За апошні год рэдакцыі на хаду прышлося перабудаваць усю сістэму работу газэты. Гэта выклікалася неабходнасьцю прыстасаваньня газэты да абслугоўваньня ўсё ўзрастаючых культурна-політычных і бытавых запатрабаваньняў мас моладзі. Іначэй газэта не змагла-б выканаць сваю ролю організатара і выхавацеля апошняй.

Рэдакцыя лічыла, што выканаць гэтую задачу яна зможа тады, калі пытаньні, якія хвалююць моладзь, будуць выцягвацца наверх, асьвятляцца на старонках газэты, задача якой даць па ім (гэтым пытаньням) правільны адказ чытачу.

Вось чаму нашай першай задачай было—не прапусьціць міма вока газэты ні аднаго пытаньня, цікавячага моладзь.

Штодзённае вывучэньне допісаў юнкораў, дасылаемых у рэдакцыю, дапамагала працоўнікам газэты быць у курсе запатрабаваньняў, настрояў і інтарэсаў моладзі. Найболей цікавыя з атрымліваемых допісаў сыстэматычна зьмяшчаліся ў газэце. Калі пытаньне аўторам ставілася неправідлова, рэдакцыяй рабілася заўвага. Вопыт паказаў, што сталае вывучэньне допісаў корэспондэнтаў дае газэце ключ да здавальненьня запатрабаваньняў і інтарэсаў мас моладзі.

Для ажыўленьня газэты і прыцягненьня да яе большай увагі з боку моладзі, па найболей вострым пытаньням, праводзіліся дыскусіі, якія выклікалі вялікі інтарэс. На працягу бліжэйшага году праведзены наступныя дыскусіі: аб палавой распуснасьці сярод моладзі, аб хатніх вячорках, аб тэхнічных навыках у піонэрорганізацыі, ці трэба вясковаму комсамольцу ісьці ў горад, аб ахове здароўя моладзі. Зараз пачалася дыскусія на тэму «Комсамолец і сям'я».

Усе дыскусіі аканчваліся заключнымі артыкуламі рэдакцыі. У сваю чаргу, матар'ял скарыстоўваўся ЦК ЛКСМБ.

Былі выпадкі, калі дыскусіі па тым ці іншым прычынам да канца не даводзіліся.

За конкрэтнае кіраўніцтва

Побач з вывучэньнем чытацельскага настрою і правядзеньнем дыскусіі, была зьвернута асаблівая ўвага на барацьбу за конкрэтнае кіраўніцтва па ўсім галінам комсамольскай работы.

Гэтая барацьба праводзілася ня толькі праз артыкулы і фэльетоны, ў якіх газэта крытыкавала агульныя пляны комсамольскіх камітэтаў і ячэек, агульныя рэзолюцыі і г. д., а і шляхам:

— Прыстасаваньня газэты да практычнай дапамогі ячэйкам і комсамольцам у іх рабоце. Гэта дасягалася тым, што газэта кожную падборку матар'ялу да таго ці іншага нумару прысьвячала якому-небудзь аднаму пытаньню. Такім чынам, кожны асобны аддзел меў нешта агульнае—закончаны выгляд.

— Правядзеньня нарад па асобным пытаньням, якія, з аднаго боку, дапамагалі нам у сэнсе вывучэньня думкі комсамольцаў, розных організацый і г. д па найболей важным пытаньням жыцьця моладзі і комсамольскай работы, а з другога, зьяўляліся штурхачом комсамольскім організацыям у справе адшукваньня болей адпавядаючых запатрабаваньням моладзі форм работы і наогул ажыўленьня апошняй (комсамольскай работы).

За гэты час газэтай праведзены наступныя нарады: комсамольцаў-гарсаветчыкаў; комсамольцаў-працуючых у вытворчых нарадах; па пытаньням аховы здароўя рабочай моладзі; замужных комсамолак; маладых кваліфікаваных работніц; вайсковая нарада; па пытаньням шэфства над вёскай; аб досугу піонэраў і тэхнічных навыках у піонэрорганізацыі; нарада бацькоў комсамольцаў па пытаньню аб зьніжэньні цэн; вясковых комсамольцаў па пытаньню аб зьніжэньні цэн і комсамольцаў-гаспадароў.

На нарады выклікаліся як шэрагавыя комсамольцы, актыў, так і спэцыялістыя, якія значна дапамаглі ў справе вырашэньня розных пытаньняў.

Нарады праводзіліся ня толькі ў Менску, а і ў другіх акругах, як напрыклад, нарада комсамольцаў-гаспадароў у Горках, Аршанскай акругі.

Той факт, што нашаму прыкладу пасьледвалі шэраг акруговых і раённых комсамольскіх організацый, сьведчыць аб жыцьцёвай адпаведнасьці гэтых нарад, як аднэй з форм работы, запатрабаваньням моладзі.

Вялікае значэньне ў справе пераходу комсамольскіх організацый на рэйкі конкрэтнага кіраўніцтва, мела «Усебеларуская пераклічка», організаваная газэтай «Чырвоная Зьмена». Пераклічка праводзілася па пытаньням удзелу комсамольскіх організацый у гаспадарчым будаўніцтве і аб конкрэтнам кіраўніцтве. Адгукнуліся за гэты час наступныя організацыі: Менская, Аршанская, Магілеўская і Калінінская.

Пастаноўка аддзелаў газеты

У сувязі з тым, што газэта выходзіць толькі тры разы ў тыдзень, маецца шэраг цяжкасьцяй у высьвятленьні ў газэце пытаньняў аб міжнародным жыцьці —матар'ял гэты, у параўнаньні з штодзённымі газэтамі, позьніцца. Вось чаму наша задача зводзіцца да таго, каб сыстэматычна адзін раз у тыдзень даваць агляды па пытаньням міжнароднага жыцьця. Гэты аддзел трэба яшчэ значна палепшыць.

Дрэнна, што за апошнія 2—3 месяцы амаль зусім ня было аддзелу рабочай моладзі, на што рэдакцыяй зьвернута асаблівая ўвага.

Трэба будзе, так сама, болей сыстэматычна асьвятляць жыцьцё вучнёўскай моладзі.

У газэце выдаецца літстаронка, вакол якой згрупавана маса маладых пачынаючых пісьменьнікаў і паэтаў. Якасьць літстаронкі, асабліва з мастацкага боку, трэба яшчэ значна палепшыць.

Аддзелы: вясковы, вайсковы і мясцовага жыцьця пастаўлены болей здавальняюча і аб іх мы гаварыць ня будзем.

У ногу з жыцьцём

Газэта ня толькі ставіла перад ЛКСМБ шэраг важнейшых пытаньняў, але і організацыйна афармляла іх. За гэты час былі высунуты і практычна распрацаваны пры дапамозе комсамольскіх організацый наступныя пытаньні: аб перавыбарах саветаў, аб пасяўной кампаніі, аб рэжыму эканоміі, аб масавай рабоце, аб канкрэтным кіраўніцтве і г. д.

Зараз галоўная ўвага газэты зьвернута на вывучэньне і прапрацоўку пытаньняў: аб рацыяналізацыі вытворчасьці, торф і мэліорацыя, аб барацьбе за зьніжэньне цэн і аб барацьбе з бюрократызмам.

Таксама рэдакцыяй за гэты час праведзены: усебеларуская экскурсія моладзі ў Ленінград, некалькі масавых паходаў у Дзяржаўны тэатр і дыспут «Тэатр і моладзь» экскурсія вясковай моладзі ў Менск і шахматны турнір Зараз організуецца ўсебеларускі стралковы конкурс.

Усё гэта сьведчыць аб тым, што газэта «Чырвоная Зьмена» зьяўляецца ня толькі колектыўным агітатарам, але і організатарам шырокіх мас рабоча-сялянскай моладзі.

Работа з юнкорамі

Работу з юнкорамі рэдакцыя праводзіла галоўным чынам шляхам пасылкі ім кіраўнічых паказаньняў аб тым, па якім пытаньням у той ці іншы час трэба дасылаць матар'ял. Дрэнна пастаўлена работа з юнрабкорамі (адсутнасьць юнкоргуртка ў Менску, а таксама й на мясцох). Зараз задача зводзіцца к таму, каб у Менску наладзіць пэрыодычныя сходы юнрабкораў і зьвязацца з дапішчыкамі насьценных газэт усіх буйных прадпрыемстваў Беларусі.

Амаль зусім адсутнічала работа па расьсьледваньню выкрываючага матар'яла, якая (гэта работа) за апошні час паступова пачынае наладжвацца.

Задача, таксама, зводзіцца к таму, каб у далейшым праводзіць конфэрэнцыі чытачоў, якія будуць трымаць рэдакцыю ў курсе справе водгукаў моладзі аб недахопах газэты, што надта неабходна.

Вядома, тут пералічаны толькі асноўныя моманты работы «Чырвонай Зьмены».

Перад «Чырвонай Зьменай» зараз стаяць вялікія задачы, і яна іх зможа выканаць пры актыўным падтрыманьні ўсіх мясцовых організацый.

——

Конкрэтныя задачы, якія стаяць перад комсамольскімі організацыямі ў сувязі з правядзеньнем пяцітыднёвіка, пералічаны ў лісту ЦК ЛКСМБ.

Магутная тут станцыя будуецца.

На костках Выдрыцкага заводу нараджаюцца новыя будынкі Асінастрою

300 кваліфікаваных рабочых пад гукі песень вясёлых раздуваюць сусьветны пажар

Словы сталі справай.

Калі былы старшыня Саўнаркому Беларусі тав. Адамовіч выклаў перад 8-мым зьездам саветаў пункт погляду ўраду аб **пабудаваньні магутнай электрычнай станцыі на Асінаўскім балоце,** дэлегаты з прыемнасьцю **адобрылі** такое мерапрыемства, але ў ажыцьцяўленьне яго **верылі ня ўсе.**

Некаторыя дэлегаты спрабавалі нават супярэчыць, стараліся даказаць «нямэтазгоднасьць» пабудаваньня такога волата-станцыі, калі рэспубліка яшчэ толькі ўпэўнена становіцца на выздаравеўшыя ад сусьветнай і грамадзянскай вайны, ад белапольскіх «ласак», ногі...

А на полі камня ня знойдзеш

6-га мая Саюзны Савет Працы і Абароны **разглядзеў і зацьвердзіў проэкт пабудовы раённай Асінаўскай электрычнай станцыі ў БССР.** Адпушчаны сродкі. Распачаліся працы. Зарослы быльнёгам і малачайнікам пасёлак **Выдрыца** пачаў прасынацца, як прасынаецца ўвесну мошка, калі адчуе ласкі подыху гарачых сонечных праменьняў.

На костках памёршага...

Яшчэ вёрст за восем ад Выдрыцы, увабранай зелянівам бярэзьніку і маладых алешынаў, што зялёным аксамітам пакрываюць вялікія забалочаныя абшары нашага краю, вырасоўваецца ў сінявых далях замурзаная труба **былога хэмічнага Выдрыцкага заводу.**

Ня больш, як дзесяць год таму назад, з гэтай самай засмучонай адзінокай трубы клубамі-хмарамі каціўся чорны дым. Так, гэта дым ад гарэньня **трох тысяч чалавек, якія на дзьве зьмены, па 12 гадзін у суткі, пад панукваньні старшага выпрацоўвалі з бярозы і ас'ны розныя хэмічныя рэчы.**

А гадоў сорак таму назад, на гэтым самым месцы ня было ніякага заводу, ніякіх будынкаў, тут ня жылі людзі. Тады тут былі вялізарныя непраходныя пушчы, тады чулі суседнія вёскі, як радасна апявалі сваё жыцьцё тысячы розпастайных птушак, тады спатыкаліся тут палляўнічыя з вялікімі мядзьведзямі і злоснымі дзікімі парсюкамі...

Калі сабралася кучка моладзі вёскі Арэхі і пачала гутарыць пра распачатыя працы на будаваньню Асінастрою, **Паўлюк Ільюшэнка,** пажылы, начытаны, з вялікім жыцьцёвым вопытам, чалавек, аглянуўшы месца пад сабою і растаноўку на ім ног, ня змог умаўчаць і пачаў:

—Як хутка ўсё мяняецца. Здаецца гэта вусім нядаўна было. Маленькім хлапчуком яшчэ тады быў я. Як выйдзеш з нашае вёскі—**адразу ўвапрэшся ў непраходныя лясы. Такія-ж яны былі густыя, такія галавастыя, што сонца ў самыя ясныя дні не праходзіла праз ліству і не давала падняцца маленькім расьлінкам, што нараджаліся ў лесе.** Гэтыя лясы належалі тады княжне **Любамірскай.** Багатая княжна была! У 1890 годзе прыехала сюды **кампанія нямецкіх багачоў,** адкупіла лес і пабудавала вось гэты завод. Прыгожым ён тады быў і вялікім. Выпрацоваў завод **36 розных хэмічных рэчаў:** дравяны сьпірт, смалу, вуксусны парашок і г. д. У суткі пераганялася **96 кубоў** дрэва. **І вось за некіх 25 год гэты самы завод зьлізаў такі прыгожы, такі багаты наш лес. Ня стала непраходнай пушчы---пачалі нараджацца балоты...**

Гэт гісторыю заводу, што з такім жалем да зьнішчаных багацьцяў вылівалася з вуснаў старога Паўлы, слухалі ўсе з вялікай напружанасьцю.

А сын Паўлаў, Алесь, сакратар камсамольскай ячэйкі, зрабіў заключэньне бацькавай прамове:

— **Цяпер тут будзе электрычная станцыя. Будзем электрыкай асьвятляць хаты, электрыкай малаціць, на электрыцы і ў Воршу езьдзіць...**

Прыехалі непадобныя на ранейшых.

Праца па адрамантаваньню пасёлку Выдрыца, дзе будуць часова жыць рабочыя Асінастрою, распачалася раньняй вясною.

У панурыя каменныя дамы з вокнамі зацягнутымі фіранкамі-павуцінамі, сатканымі на працягу дзесятку год палаўнічымі на мух і розную іншую машкару—павукамі, струхлянеўшымі падлогамі, праваленай стольлю і з праедзенай ржаўчынай бляшанымі стрэхамі праз дзіркі якой у дажджлівую пагоду сачылася вада, а ў пагодныя дні лянiва пранікалі праменьні, прыехалі інжынэры-тэхнікі.

Іх, апрача галоўнага інжынэра тав. **Алейнікава,** які нясе ўсю адказнасьць за пабудаваньне Асінастрою,—чатыры.

Янкевіч І. К.—загадчык тэхнічнай часткай Асінастрою. На Данбасе кіраваў пабудоўкай ведомага **Пятроўскага і Макееўскага** камбінату, рабочага пасёлку у **248 дамоў.**

Гуцаленка А. Д.—вытворца работ на пасёлку Выдрыца. Да Асінастрою працаваў у Туркэстану.

Рудзенскі Г. С.—наглядчык за работамі „Белгосстроя“, які праводзіць ветку чыгункі ад Выдрыцы да паўстанку Хлюсьціна і будзе будаваць чатыры новых будынкі

Іларыёнаў Д. А.—проэктыроўшчык новых будынкаў.

І калі гэтыя людзі пачалі лазіць па цэментных грудах, аглядаючы кожную вадаправодную трубу, нешта мяркуючы і запісваючы сабе ў спыткі, сяляне суседскіх вёсак «сакрэтнічалі»:

— Па рэшту заводу прыехалі...

300 мурашак

Такія погляды канфораю зьнiклі, калі ў Выдрыцу пачалі прыбываць невялічкімі партыямі рабочыя, калі кожны пакрыты вугал зрабіўся пакровам для будаўніка будучага волата, калі сотня мужчын з суседніх вёсак лапатамі пачалі разразаць насып Выдрыцкага пасёлку, каб вадаправодныя трубы ачысьціць ад гнілой харкаты і ваду—жабурыньне з утварыўшыхся вазёр вакол заводу спусьціць праз маленькую Аршыцу у многаводны Днепр.

Дзень у дзень цэдзіць як з рэшата халаднаваты, буйнымі кроплямі, зусім не падобны на вясеньні дождж. Кандобяцца рабочыя ад дрэнных адчуваньняў, якія ўтвараюцца макратою ад вопраткі і нечаканасьцю пападаньня кроплі з шапкі за ўспацелую шыю.

Але работы ня супыняюцца. **Трэба выканаць працы вызначаныя ў пляне.** І толькі ў апошнія тыдні Выдрыцкі пасёлак распавіўся ад асінаўскіх балотных тумаиоў, вада папягнула да збыту, праца спрытней заварушылася, павесялелі рабочыя.

Настала пагода—больш разгарнуліся працы і лік рабочых узрос да 300 чалавек.

Ня больш як за трое гоняй ад пасёлку выцягнуўшыся на ўсход ляжыць узгорак. Калі на яго ўзыйці ў час разгару дзённай працы і аглянуць насып, на якім пабудаван завод—міжвольна ўспамінаеш працу мурашак пасьля таго, як злы чалавек узяў палку і пакапаў ёю стройны муравейнік—гэты будынак калектыву.

Як у кіно

Ня было вады. Дакапаліся да вадаправодных труб, ачысьцілі харкату векавую, і па пасёлку, па гэтых залезных падземных жылах пацякла у кожную адбудаваную хату празрыстая, як паветра вада.

Былі не дамы—а настаяшчыя хлявы. **Прыклаў свае рукі рабочы, аршанскія кровельшчыкі некалькі дзён палазілі па дзіравых стрэхах, наладзілі іх, ахварбавалі ў чырвоны колер і з грудаў цаглянага шчэбню, як падасінавікі вырасьлі чатыры будынiны---зусім як новыя!**

Цяпер тут жывуць рабочыя.

Ад Воршы да Выдрыцы вёрст 25 І другіх буйных цэнтраў блізка няма. А таму Выдрыцкі пасёлак зразу становіцца на ўсе ногі.

Побач з заводам была невялічкая **разбураная баня.** Прышлі сяляне, яшчэ больш разламалі яе, **павыцягвалі цэлыя цагліны** і паклалі ў стройныя ярусы. А цяпер спэцмайстра бярэ гэты стары матар'ял, абгаблюе яшчэ больш сваім вострым малатком—сякерай шурпатыя бакі цагліны і з старога будуе новае.

Тав. **Гуцаленка** радасна глядзіць на гэту працу і падбадзёрвае рабочых:

— **Будуй—будуй, хлопцы, будзем парыцца потым кожны дзень... бярэзніку у нас на венікі хопіць.**

З боку жылых памяшканьняў адбудоўваецца драўляная будыніна—манеж. **Гэта будзе свой тэатр.**

— **Збудуем тэатр,**—кажа тав. Янкевіч,—**кінішку купім і круці Машутка, гэта для нашага рабочага неабходна.**

Загарэлая дзяўчына, член мясцовага сельсавету, якая—адна гаспадыня для ўсіх—чай грэе, ухмыльнулася інжынэру і дадае:

— **Драмгурток створым. Такіх шпiктакляў наставім, што і Масква яшчэ ня бачыла.**

Адбудуецца тэатр—народзіцца радыё з моцнагаварыцелем. І па ўскраінах Асінаўскага балота паляцяць словы, песьні, музыка з Масквы, Ленінграду, Менску.

Іларыёнаў пацее над сканчэньнем праэкту будынку пад паштавую кантору. Матар'ял ужо атабран з старых груд і чакаюць рабочыя...

Зьвярнулася адміністрацыя Асінастрою ў Аршанскі аддзел па ахове здароў'я з просьбаю даць для рабочых доктара. Адказ быў кароткі:

— **Не прадбачана сьметай, даць ня можам.** Адміністрацыя падшукала доктара сама і паслала яго ў Воршу для экзаміну.

А ў гэты час скончваецца **адбудоўка спэцыяльнага асобнага дому, што стаіць на ведшыбе пасёлку для амбуляторыі і доктара замяняюць** самі інжынэры і іх жонкі: пасек нагу—да жонкі Янкевіча ідуць, забалелі зубы—Гуцаленка лечыць і г. д.

Дырэктарская камяніца

Яна схавана ад пасёлку.

Усяго сажняў 50 ад заводу і бачыць яе нельга. Толькі густая чорная купіна лесу сярод балотных кустарнікаў дае зразумець яе загадку. А калі прысядзеш да зямлі і глянеш між ног стройных дрэў—напаткаешся з чырвонай двухпавярховай камяніцай.

Калі працаваў завод—**тут жыў яго дырэктар, тут былі патайныя габінэты для нямецкіх агэнтаў, тут рабіліся чорныя справы.**

Уцёк дырэктар—пасяліўся селянін і такую прыгожую камяніцу перавярнуў у хлеў для кароў і сьвіньней.

Цяпер тут кватэры для тэхнікаў і інжынэраў, цяпер у камяніцы, схаванай дрэвамі, робяцца ня чорныя справы, а працуе штаб Асінастрою, таго Асінастрою, **які пашле на вёскі Аршаншчыны сьвятло, які рашчыніць вочы цёмнаму люду на ранейшыя царскія „справы“.**

А ў гэты час Арэхі...

Вёрст тры ад Выдрыцы, за градою застаўшагася лесу, рэдка засялёнаю будоўляю расьцягнулася вёска Арэхі—тая самая вёска, дзе будзе збудавана галоўная станцыя Асінастрою.

Арэхаўскія сяляне вельмі задаволены тым, што ў хуткім часе ад іх па медным дроце **пабяжыць электрыка ў тры акругі,** з вялікай радасьцю ўяўляюць ажыўшы Выдрыцкі пасёлак, але разам з тым і сумуюць—яны цяпер жывуць непакоем, што на месцы іх вёскі будзе збудавана станцыя і ім гэтым паасобным зярняткам старога Арэху прыдзецца рассыпацца ў розныя бакі.

Праўда, гэта справа яшчэ канчаткова ня вырашана, але на кожнага чалавека з портфэлем ці тэхнічным значком на шапцы арэхаўскія гаспадары глядзяць неяк нявыразна і для семіх сябе: ні то злуюць, ні то радуюцца яго прыходу.

А цяпер Арэхі заўзята дапамагаюць Асінастрою: **яны сабралі ўжо ўсе камні з поля, цяпер выкопваюць з гор,** возяць на дарогу і выкладаюць у правільныя чатырохкутныя сьцірды. Яны зарабляюць сабе грошы, яны ўдзельнічаюць у пабудаваньні шасэйнай дарогі ад Грышаны праз Выдрыцу ў Арэхі.

На сходзе рабочых.

Раз у тыдзень рабочыя зьбіраюцца на свае агульныя сходы, на якіх абгаварваюць пытаньні паляпшэньня свайго дабрабыту, прымаюць рабочых у сябры профсаюзу, даюць заўвагі таварышом «прагараўшым» на працы.

Той сход, пра які ідзе гутарка, адбыўся два тыдні таму назад.

Быў першы пагодлівы дзень, але сівыя хмары яшчэ горда снавалі ў высі. Сабраліся рабочыя ў былым клюбе. Прэзыдыум—з часовага рабачкому.

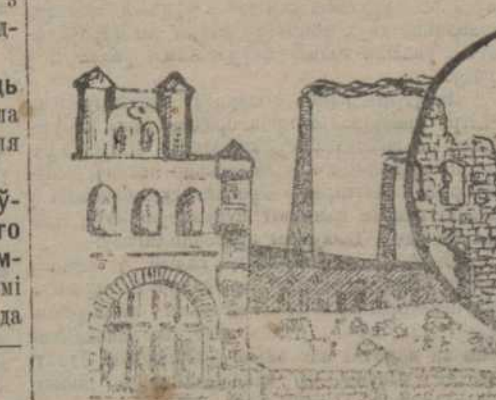
І калі «афіцыйная» павестка дню «вычарпалася», пачалі абгаварваць пытаньні «неафіцыйнага парадку».

Дэмабілізаваны чырвонаармеец, комсамолец, каменшчык па профэсыі, спакойным тонам «крые» адміністрацыю і рабачком за хвалюючыя пытаньні:

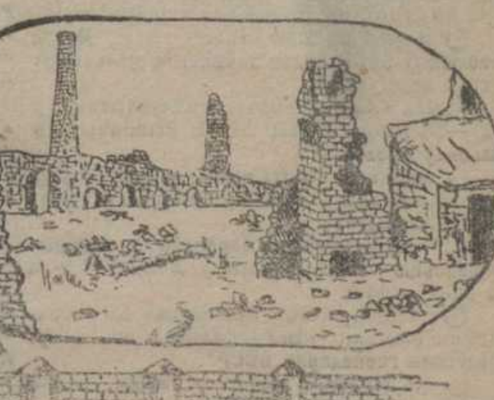
— Не давядзі бог нас да хваробы. Захварэў—памірай! Няма ніякай дапамогі. А калі атрымаеш водпуск на два дні дык пяць праходзіш пакуль падпішаш бюлетэнь. **Трэба, каб страхкаса прысылала да нас свайго прадстаўніка, які-б і разьлічваўся, а не хадзіць кожнаму за 30 вёрст у Воршу.**

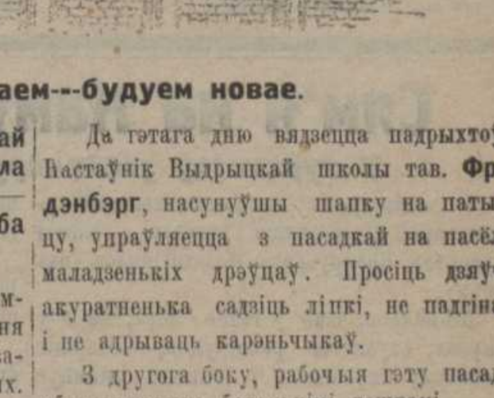
Пажылы селянін з Міцькаўскіх хутароў у зімовай заечай шапцы, пільшчык, ня высаварваючы літары «р», скардзіцца:

— **Чаму няма ў нас копэрлатыву. Селядца купіць няма дзе. Ды сталоўку варлта адчыніць: на сухаматку жывучы дрлэнная і прлаца будзе.**

Старое раскідаем---будуем новае.

Другія крыўдзяцца на пагоду: «**Капай капай--пойдзе дождж і прапала ўсё»,** на тое, што—**„чаю нехапае“—„спаць цьвёрда: саломы трэба прывезьці“** і г. д.

І рабачком і адміністрацыя паведамляюць аб ужытых мерапрыемствах, а ня то абяцаюць зьнішчыць недахопы ў сваёй працы, палепшыць дабрабыт рабочых. Так ужо адчынен коопэратыў, рыхтуецца да адчыненьня і сталоўка.

„...На горе всем буржуям“.

Калі шаснаццаці-гадовы хлапец **Шульман** (сынок, бронь—як яго тут завуць рабочыя) выбяжыць з канцылярыі і аберучма ўзяўшыся за вуха званка пачне яго трэсьці—«мурашкі» спаўзаюцца ў кучкі і ідуць на кватэры.

К гэтаму часу падасьпее і «самавар». Як пап'юць чай—пасёлак ажывае. З аднае кватэры нясуцца рознатонныя гукі, падмацаваныя басістымі «гум-гум-гум», або «тыр-да-да, тыр-да-да», ваяцкай песьні:

Смело мы в бой пойдем
За власть Советов,
И как один умрем
В борьбе за это.

Звычайна, пасьля слоў «за это» хто небудзь выкрыкне—«Эх»! і прыпеў паўтараецца. Другі колектыў, што жыве ў другой кватэры, адказвае другой песьняй, якая мотывам «из-за острова на встречу» рэхам адгукаецца на разьліўшыхся водах:

Все в отряды боевые,
Все в последний жаркий бой,
Верьте, братья молодые,
Смерть врага не за горой.

Маладыя рабочыя—«група комсумалістых»--любіць песьню:

Мы на горе всем буржуем
Мировой пажар раздуем,—

і пакрываюць ёю ўсе песьні старых.

Слухаеш гэтыя словы і радуешся, як зьмест іх поўнасьцю адпавядае работам па будаваньню Асінастрою.

„Чарнобыльскія хлапцы“.

Іх 30 чалавек. Прыехалі з Кіеўшчыны, з Чарнобылю, на сваіх украінскіх конях і гарбах, спэцыяльна прыстасаваных да возкі пяску.

Працавіты народ гэтыя чарнобыльскія хлапцы!

Адміністрацыя Асінастрою нацешыцца імі ня можа, а вытворца прац тав. Гуцаленка проста заяўляе:

— **Ідэальныя работнікі!**

«Чарнобыльцы» ня любяць, каб імі «камандавалі». Яны і без каманды зьвернуць чорту галаву. Канавы, выкананыя іхнімі рукамі—проста, як з цэмэнту вылітыя, глянуць міла.

Працуюць «кіеўскія грабары», як іх завуць яшчэ рабочыя Асінастрою—ад цямна і да цямна. Працуюць весела, з жартамі і запалам.

А пасьля вячэры, што зварыла ім іх кухарка, стараста Чарнобыльскіх грабароў **Тарас** падымаецца з зялёнай муравы і хрыпла зацягвае словы Шаўчэнкі, упёршыся вачыма ў плямы месяцу:

Рэвэ та стоне Днiпр шырокі
Сэрдыта вітэр завыва..

Да дню вызваленьня.

11 ліпеня, у дзень вызваленьня Беларусі ад белапалякаў—у Выдрыцах і ў вёсцы Арэхі будзе вялікае сьвята: адбудзецца ўрачыстае адчыненьне работ па будаваньню Асінастрою.

Да гэтага дню вядзецца падрыхтоўка Кастаўнік Выдрыцкай школы тав. **Фрыдэнбэрг,** насунуўшы шапку на патыліцу, упраўляецца з пасадкай на пасёлку маладзенькіх дрэўцаў. Просіць **дзяўчат** акуратненька садзіць ліпкі, не падгінаць і не адрываць карэньчыкаў.

З другога боку, рабочыя гэту пасадку абгароджваюць беленькімі дошкамі.

Зьм. Паваротны.

Выдрыца.

Яго імя жыве

25-годзьдзе са дню сьмерці Гіршы Лекерта

Усё было звычайна і проста... У 1880 годзе сям'я бедных мястачкавых жыхароў м-ка Акстажкі, Ковенскай губэрні - Лекертаў папоўнілася новым сябрам. Бацька паклікаў да хаты разьніка і нараджонаму далі імя Гірша.

Усё дзяцінства маленькага Гіршы прашло у вялікай патрэбе і з малых гадоў ён ужо быў прымушан шукаць для сябе заробкаў.

У 1895 годзе, калі Гіршу споўнілася 15 год, ён пераехаў у Вільню, дзе працаваў у гарбара, і з першых часоў стаў прымаць удзел у рэволюцыйным руху. К гэтаму часу ён ужо добра іспытаў царскі рэжым на сваіх плячох і добра разумеў—хто вінаваты ў гэтым. Не прашло і некальні год, як Гірш Лекерт стаў на чале рэволюцыйных рабочых—яўрэяў Вільні.

У 1902 годзе генэрал Фон-Валь загадаў разагнаць першамайскую рабочую дэмонстрацыю. Засьвісьцелі кулі і казацкія бізуны. У адказ на гэта прагучэў рэвольвэрны стрэл—гэта віленскі гарбар Гірш Лекерт стрэліў у Фон-Валя. Стрэл гэты ня быў індывідуальным актам. Гэта была **помста ўсёй рабочай клясы.**

Гірш быў арыштаваны, яго судзілі і раніцаю павесілі на Віленскім пляцу. Конная жандармэрыя зраўняла тое месца, дзе яго пахавалі, так што цяпер нават ня ведаюць, дзе ляжыць Гірш, але памяць аб ім засталася...

* * *

Усё гэта перадаў Менскім рабочым тав. **Ашаровіч** на вечары, прысьвечаным памяці Гіршы Лекерта, організаваным Гістпартам ЦК КП(б)Б у дзень 25-годзьдзя са дню сьмерці змаганца.

Выступіўшы затым тав. **Агурскі** прывёў шэраг дакумантаў, якія характарызуюць становішча яўрэйскай рабочай моладзі ў той час. Так, напрыклад, кожны падростак павінен быў працаваць па 16 гадзін у суткі, за што атрымліваў па паўтара—2 руб. ў тыдзень.

І яшчэ тав. **Гэльтман** дабавіў да слоў т. **Ашаровча:**

— Гірш Лекерт ня быў нацыянальным шовіністым... Яго любілі і аб ім добра памятуюць і польскія рабочыя. **Лекерт змагаўся за паляпшэньне жыцьця ўсёй рабочай клясы.**

* * *

Зараз, калі праходзіш па скверу ля Пляцу Волі у Менску, бачыш чорны з залатымі літарамі помнік. Гэта менскія рабочыя ў 1922 годзе паставілі яго ў памяць аб загінуўшым змаганцу.

Праз два месяцы на экранах кіно-тэатраў Саюзу замільгае кіно-стужка вытворчасьці Белдзяржкіно аб жыцьці і сьмерці Лекерта.

Жыцьцё змаганцаў за вызваленьне рабочай клясы павінна быць вядома працоўным Саюзу.

У тры радкі

○ Да 11-га ліпеня Белдзяржвыдавецтва рыхтуе да выданьня **зборнік дакумантаў аб расстрэлах, катаваньнях і гвалтах белапалякаў над беларускім сялянствам у 1915—20 г. г.**

○ **Вэлёсыпэдны прабег па маршруту Гомель—Кіеў** наладжвае Гомельскі АСФК.

○ **Вышэйшыя курсы рахункаводзтва,** разьлічаныя на 50 чалавек, адчыняюцца пры факультэце права і гаспадаркі БДУ.

○ З 1-га па 20-е ліпеня г. г. **Музэй Рэволюцыі БССР будзе зачынен** з прычыны летніх водпускаў.

○ На капітальнае будаўніцтва ў 1927—28 годзе ВСНГ БССР вызначыў 19 **мільёнаў рублёў.**

○ Наркамасьветы вядзе падрыхтоўку да адчыненьня у Менску **Вячэрняга Рабочага Унівэрсытэту.**

○ **Трохдзёньнік па барацьбе з бяспрытульнасьцю** наладжваецца у Менску з 9-га па 12-е ліпеня.

○ Белдзяржкіно прыступае да стварэньня вялікай кіно-фільмы на тэму: **„Сельская гаспадарка БССР“.**

○ На рабфакі БССР у гэтым годзе будзе прынята **210 чалавек.**

Менск будуецца

На малюнку пабудова вялічэзнага „Дому трэстаў“ на рагу Ленінскай і Маркса. Дом будзе закончан у будучым годзе.

Благаслаўлёныя... чырвоным крыжам

Пад крылышкам таварыства „Чырвоны Крыж“ была разгорнута нездаровая, бесгаспадарчая гандлёвая дзейнасьць.—РСІ палажыла канец гэтаму.—За рацыяналізацыю

Здаецца, кожны ведае, якія задачы стаяць перад таварыствам „Чырвоны Крыж,“—дапамога пацярпеўшым ад стыхійных няшчасьцяў, ахова насельніцтва ад заразных хвароб, прапаганда санітарыі, гігіены і г. д.

А між тым, як гэта ня дзіўна, здарылася што самі кіруючыя органы гэтага таварыства —цэнтральны і Менскі акруговыя камітэты „Чыр. Кр.“ не зразумелі ў належнай меры свае абавязкі, ва ўсякім разе выходзілі з рамак іх.

Замест таго, каб належным чынам разгарнуць сярод насельніцтва прапаганду гігіены, раскінуць па БССР шырокую сетку гурткоў першай дапамогі, садзейнічаць ваенізацыі насельніцтва і набыцьцю ім санітарных ведаў, што мае асабліва важнае значэньне ў зьвязку з ваеннай небясьпекай, **„Чырвоны Крыж“ улучаў максімум увагі... комэрцыйным справам, клапаціўся ў першую чаргу аб накапленьні.**

Гэтая нездаровая пагоня за накапленьнем, імкненьне да стварэньня прыбытковых крыніц прывяло да організацыі цэлага шэрагу лішніх і ўбытачных гаспадарчых установ пры „Ч.Кр.“ (аддзел распаўсюджваньня, комэрцыйны аддзел і г. д.) Новыя ўстановы, як водзіцца, выклікаюць за сабой новыя штаты і паглашчаюць немалыя сродкі.

Ня гледзячы на тое, што, пры рацыянальнай нагрузцы, з усёй работай, як па БССР, так і па Менску, упаўне справіўся-б адзін ЦК „Чырвонага Крыжу“, акрамя апошняга існаваў яшчэ акруговы камітэт з буйным штатам. Існаваньне двух апаратаў нічым не апраўдвалася, уносіла толькі паралелізм і разнабой ў працу.

На ўтрыманьне апарату Менакругкому „Ч.Кр.“ трацілася 25 проц. сродкаў, якія адпушчаліся на грамадзка-гуманітарныя мэты. Гропы, прызначаныя на адчыненьне ясьляў, амбулаторый і санітарную прапаганду, пападалі ў кішэні цёплай кампаніі супрацоўнічкаў, якія трапілі сюды дзякуючы протэкцыянізму.

Было-б яшчэ паўбяды, калі-б у выніку такога становішча „Чыр. Кр.“ сапраўды атрымліваў некаторы прыбытак ад сваіх прадпрыемстваў. Але справа ў тым, што **іх існаваньне дало за кароткі час звыш 5000 рублёў страт, ужо не гаворачы аб запазычанасьці іншым організацыям у суме 8232 руб.!**

Усе пакупцы ўнівэрсальнага магазыну „Чырвонага Крыжу“ скардзіліся, што тутака цэны вышэй, чым ў коопэрацыі і нічым не адрозьніваюцца ад прыватных. Ды як-жа інакш, калі накладныя выдаткі складалі 13 процантаў (у той час, калі ў МЦРК 9 проц.) і наогул магазын быў пастаўлен дрэнна.

Акрамя таго, у магазыне адбываліся яшчэ прыгажэйшыя рэчы. „Чырвоны Крыж“, задача якога зводзіцца да прапаганды гігіены і аховы здароўя насельніцтва, **гандляваў папсаванымі і заведама недабраякаснымі прадметамі спажываньня.**

Што яшчэ сказаць аб „высока-карыснай“ гаспадарчай дзейнасьці „Чырвонага Крыжу“? Адзначым яшчэ, што комэрцыйна-гаспадарчыя справаздачы ўстановы знаходзяцца ў хаотычным становішчы—у магазынах амаль адсутнічаў усякі вучот, значная частка продукцыі засталася не рэалізаванай і г. д. і г. д.

Але ўсяму прыходзіць канец. Прышоў канец бесгаспадарчасьці і прывольнаму жыцьцю п'явак з „Чырвонага Крыжу“. Калегія НК РСІ, якая абсьледвала „Чыр.Кр.“, прыняла наступную пастанову:

— **Скараціць апарат акруговага камітэту, пакінуўшы ня больш аднэй платнай адзінкі для тэхнічнай работы. Ліквідаваць усю гандлёвую дзейнасьць „Чыр.К.“, прычым у першую чаргу, ліквідаваць унівэрсальны магазын. Неадкладна прыступіць да ліквідацыі запазычанасьці, прыняўшы да гэтага самыя рашучыя крокі.**

Хмара

Першае месца

У гэтым годзе сьвінаводзтва ў БССР дасягнула даваеннага ўзроўню. Па вестках ЦСУ у 1926 годзе ў БССР налічвалася 1800 галоў сьвіней. У сучасны момант гэты лік значна ўзрос. Такім чынам па сьвінаводзтву наша краіна займае **першае месца ў Саюзе.**

У мэтах павышэньня таварнасьці сельскай гаспадаркі і атрыманьня ад сьвінаводзтва большага прыбытку, Наркамзем прыступае да пабудовы ў Воршы бэконнага заводу, які будзе пушчаны ў ход у 1928 годзе.

„Наш адказ Чэмбэрлену“.

Зьбіраем грошы на Самалёты.

Юлі Таўбін.

Адказ.

Ішлі бацькі ў змрок начэй.
Што крок сталёвей і ўпарцей.
А мы пад сьвіст і шум завей.
У грозных дзён стаім на варце...
Ня ўсё засталась пазадзі,
Хоць сьвет у вогнішчы пунсовым...
З усіх дарог нам шлях адзін,—
Той шлях крывёю ахварбован.
Была пара--бацькі ішлі
У сьмяротны бой за край Саветаў.
І чулі родныя палі
Ня мала песень недапетых..
Імпэту ў сэрцы не астыць
І хай іх страшылі навалы,—
Яны ішлі ў нямую стынь
І шчасьце нам адваявалі...
Прашлі гады... Ізноў напад
Рыхтуе нам злачынцаў зграя
Ў грудзёх байцоў гарыць запал—
Запал нікалі не згарае!..
І нат ліхая мітульга
Не страшна сёньня больш таму нам;
Што заўтра нашая чарга
Ісьці змагацца за Камуну...
Шчэ ўчора злоснаю рукой
Забіты быў таварыш Войкаў...
Сягоньня скончан супакой—
Мы загартуемся ў бойках!..
На новы варажы напор
Адкажам хмарай эскадрыльляў...
Тады ўзьнімемся ў прастор,
Ўзьляцім увысь з сталёвым крыльлем
Мы не адны! Званчэй-жа кліч.
Каб нас пачулі па-за краем
Шахцёр ангельскае зямлі
І кулі з дальняга Шанхаю...
І хай палае небакрай
Агнём—пажарам пурпуровым
Паўстаць за волю, устаць за край,—
За край Саветаў—мы гатовы!..

Ганарар за гэты верш уношу на карысьць авіа-эскадрыльлі „Наш адказ Чэмбэрлену“ і выклікаю ахвяраваць на яе т.т. Астапенку З., Панамарова Я., Гоманава Я., Розну А. і Багунца М.

Юлі Таўбін.

Бярэзінцы на авіаэскадрыльлю.

На агульна-куставым сходзе местачковых ячэек, па ініцыятыве Бярэзінскага Райкому ЛКСМБ (Менскай акругі, б. Барысаўскай) адчынен збор грошай па падпіснаму лісту дзеля пабудовы эскадрыльлі **„Наш адказ Чэмбэрлену“.**

Зараз ужо сабрана 18 р. 50 к.

Грошы здадзены ў Райком КПБ. Збор прадаўжаецца.

Бярэзінскі Райком ЛКСМБ выклікае паследаваць яго прыкладу **Чэрвенскі, Крупскі, Барысаўскі** (вясковы), **Барысаўскі** (гарадскі) (Менскай в.) і **Сьвіславіцкі** (Бабруйскай в.) Райкомы ЛКСМБ.

Таксама выклікае астатнія 15 ячэяк ЛКСМБ Бярэзінскага раёну.

„Бойка бяз крыві“ закончылася надзвычайна цікава

Першы масавы шахтурнір працоўнай моладзі, наладжаны „Чырвонай Зьменай“, прашоў з вялікім посьпехам і даў каштоўныя вынікі

Урачыстае зачыненьне масавага шахтурніру

Урачыстае за ачыненьне першага масавага шахтурніру працоўнай моладзі адбудзецца ў бліжэйшыя дні. На зачыненьні будуць раздадзены ўзнагароды пераможнікам груп і ўдзельнікам фінальнага турніру. Пасьля ўрачыстай часткі —вялікі концэрт.

Аб дню зачыненьня будзе абвешчана ў «Чырвонай Зьмене» і «Звездзе». Білеты па райкомах комсамолу, піонэратрадах і школах.

На фінальным турніры.—У авале пераможнік тав. І. Гаві

Пасьля апошняга туру

„Зялёныя“ побач з „генэраламі“

Фінал масавага шахматнага турніру працоўнай моладзі даў цікавыя вынікі. Выявілася, што **маладыя, яшчэ нікому невядомыя ігракі ўладаюць даволі высокай кваліфікацыяй і ідуць побач з некаторымі „генэраламі“—старымі шахматыстымі.**

Фінальны турнір ішоў па ўсім правілам—з гадзіньнікам, запісам партый і інш. Удзельнікі змагаліся «не на жыцьцё, а на сьмерць». І недарма: пераможцы атрымоўваюць званьне шахматыстых 2-й—3-й катэгорыі, а гэта ня жарт!

Штодзённа, роўна а 7-й гадзіне ў клюбе імя КІМ пачыналася «бойка бяз крыві»... У пакоі сьціхае. Партнёры напружана абдумваюць шахматныя комбінацыі... Час ад часу чутно «шах» і стук рэгулятара гадзіньніка...

Пасьля гульні—аналіз партый. Хлопцы зьбіраюцца ў адзін гурток і дасканала разглядаюць «сражэньні», адзначаюць таленавітыя і няўдалыя хады. Шмат радасьці прынасіла ўсім вестка аб тым, што які-небудзь «зялёны» абыграў «генэрала». А такія выпадкі былі ня рэдкі!

У выніку—першыя два месцы занялі **І. Гаві** і **С. Кацнэльсан.** Першы—саматужнік, 1907 году нараджэньня. Другі —рабочы, комсамолец, 1908 году нараджэньня. Астатнія ўдзельнікі фінальнага турніру заваявалі сабе званьні ігракоў 2-й, 3-й і 4-й катэгорый, што прыдае турніру вялікую каштоўнасьць.

В. К.

Адказы чытачам

Левікаву Я. (988). Адрас Менскай профшколы мэталістых такі: Менск, вуліца Валадарскага, 5. Аб'яднанай Профшколе Мэталістых і Дрэваапрацовачнікаў.

Яму-ж (989). Не паступіўшым у профшколу ільготныя ліцеры на праезд назад да дому выдавацца ня будуць.

Сям'я на Камуністычнай

У курсантаў усебеларускіх піонэркурсаў

У гэтым доміку на Комуністычнай вуліцы раней раздаваліся вясёлыя галасы студэнтаў Беларускага Пэдагогічнага Тэхнікуму.

Здавалася, што ў гэтае лета, як і ў мінулае, студанты разьедуцца, інтэрнат тэхнікуму апусьцее і ў пакоях запануе спакойная цішыня.

Але не... У гэта лета інтэрнату Белпэдтэхнікуму сумаваць ня прышлося!

Не пасьпелі яго пакоі адпачыць пасьля раз'ехаўшыхся студэнтаў, як іх запоўнілі вясёлыя хлапцы і дзяўчаты з усіх куткоў Беларусі.

Гэта—наш нізавы піонэрактыў—кіраўнікі шматтысячнага дзіцячага руху нашай краіны.

Іх усяго--48 чалавек, 37 хлапцоў і 11 дзяўчат. Усе 48 добрыя таварышы, моцна спаяны колектыў, адна сям'я...

* * *

Раніца... Сонца толькі што паднялося над соннай, яшчэ вільготнай зямлёй.

Паўсюды стаяла мяккая ранішная цішыня. А інтэрнат Тэхнікуму ужо прачнуўся.

Бязупынна скрыпяць дзьверы, прапускаючы бегаючых курсантаў. Адзін за другім бягуць яны у мыйніцу, дзе абліваюцца халоднай вадой..

А палове восьмай гадзіны галасы ужо раздаюцца на спортляцоўцы «Профінтэрн». Уважліва слухаюць паказаньні і тлумачэньні «вецерана фізкультуры»--вопытнага інструктара тав. **Савіча.**

-- Эй, хлопцы!—крычаць некаторыя. Не пашамаўшы, мы тут на спортпляцоўцы шмат не папрацуем...

-- Нічога падобнага! --- адрэзаў пад агульнае адабрэньне тав. **Савіч.**

-- Не пазаймаешся фізкультурай, дык і есьці не захочаш!..

З 10-ці гадзін пачынаецца вучоба. Яна вядзецца лябораторным мэтадам. Усе курсанты разьбіты на 5 зьвеньняў, якія ўпарта працуюць над кнігамі з алоўкамі ў руках.

Прапрацоўваюць пэдагогіку, пэдалёгію. Тав. **Адзінец** тут за лектара па самаму важнаму прадмэту курсаў: «Зьмест працы піонэр-атрадаў». Тав. Палонскі—загадчык курсаў—чытае лекцыі аб дзіцячым руху на Захадзе і у СССР. Тут-жа і Пецька Ільлін кіруе прадмэтам «Як organізаваць досуг піонэраў».

Пасьля абеду з 3 да 7 гадзін працягваюцца заняткі... А потым—адпачынак.

Частка ідзе ў Гарадзкі сад, частка ў кіно, некаторыя застаюцца ў інтэрнаце за газэтамі і кнігамі.

Сіні вечар...

У самым вялікім пакоі інтэрнату сабралася група курсантаў. Дзяўчаты ўзяліся за рукі, калыхаюцца пад зацягнутую песьню, каб, дачакаўшыся прыпева, ліха падхапіць усім разам.

Песьні розныя... Асобнай пашанай карыстаецца «Як паслала мяне маці яравое жыта жаць», «Цым-ля-ля» і інш. Песьні са ўсіх акруг перапляліся тут у прыгожы вянок.

К 2-м гадзінам усё ў інтэрнаце пагружаецца у моцны здаровы сон.

Курсанты так добра азнаёміліся, што нават кожнаму было дадзена па клічцы Адзін хлапец у акулярах, які заўсёды ходзіць нейкай важнай паходкай—гэта «Чэмбэрлен». «Хікс»—хлапец, які смахівае на ангельца, з маленькімі вочкамі. «Паўпрэд» — хлапчуга, які заўсёды ідзе на курсы з вялізным портфэлем і з важным выразам на твары. Зварочвае на сябе ўвагу гомельскі курсант па клічцы «тэорэты»к, які заўсёды пачынае свае разважаньні з ссылкамі на Бухарына ці на другога тэорэтыка. Самы «страшнейшы» і самы вясёлы на курсах гэта «Чжан-Цзо-Лін—баявы магілеўскі хлапец, вельмі моцны. Ён-жа «Пат»:—мае памочніка маленькага «Паташона». Часта «Пат» і «Паташон» сваімі жартамі прымушаюць сьцены інтэрнату дрыжаць ад «га-га-га» хлапцоў і «ха-ха-ха» дзяўчат. «Пат» і «Паташон» у сталоўцы рэдка здавальняюцца адным сьнеданьнем ці абедам... Больш усяго дастаецца ад іх работнікам сталоўкі!

Нядзеля... У пакоях інтэрнату [illegible] жуцца ў шашкі...

Ноч акутвае [illegible] вакольлу... Горад заціхае... [illegible] адчыненыя вокны уліваецца з двара пах бэзу і жасьміну...

Р. Гольдзін.

Адказныя рэдактары { **А. БАРАНЬНІКАЎ.** **А. КУРЦІК.**

Галоўлітбел № 24867 Менск, 2 друкарня БДВ.